

Datum

2020-12-01

Vår referens

Anna Gawrys

Planeringssekreterare

anna.gawrys@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Uppdrag med anledning av kommunfullmäktiges beslut gällande Motion av Olle Schmidt (L) om att utreda förutsättningar för skapa snubbelstenar i Malmö KN-2019-3293

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2019, §152, bifallit motion av Olle Schmidt (L) om att utreda förutsättningar om att skapa snubbelstenar i Malmö och uppdragit åt kulturnämnden att i samråd med tekniska nämnden förverkliga intentioner med den inriktning som anges i ärendet.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

1. Kulturnämnden uppdrar åt kulturförvaltningen att initiera samtal med Forum för Levande Historia i syfte att undersöka möjligheterna för att skapa snubbelstenar i Malmö, enligt "Stockholmsmodellen".
2. Kulturnämnden uppdrar åt kulturförvaltningen att, i enlighet med motionärens intentioner, uppföra skyltar för att uppmärksamma de Malmöbor och platser som har koppling till Förintelsen.
3. Kulturnämnden uppdrar till kulturförvaltningen att återrapportera uppdragen till kulturnämndens arbetsutskott senast 12 maj 2021.

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Kulturförvaltningens Ärendeberedning 2019-08-12

Kulturförvaltningens Ärendeberedning 2020-11-02

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2020-11-03

Kulturförvaltningens Ärendeberedning 2020-11-16

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2020-11-24

Kulturnämndens arbetsutskott 2020-12-03

Kulturnämnden 2020-12-16

Beslutet skickas till

Kulturförvaltningen

Tekniska nämnden

Ärendet

Bakgrund

2017 lämnade Olle Schmidt (L) in en motion om att utreda möjligheterna att skapa ”snubbelstenar” i Malmö med syfte att uppmärksamma Förintelsens offer.

Motionen behandlades under 2017 i bland annat kulturnämnden (§ 103) som föreslog kommunfullmäktige att förverkliga målsättningarna som uttrycks i motionen på annat sätt, t ex genom informationsskyltar.

Kommunfullmäktige behandlade ärendet i februari 2018, § 14, och beslutade att återremittera motionen för att kommunstyrelsen bättre ska kunna belysa de idag berörda åsikter.

I den fortsatta beredning av ärendet inhämtades synpunkter från Judiska Församlingen i Malmö som ställde sig positiva till motionen med önskan om att arbetet ska genomföras på liknande sätt som i Stockholms stad.

Ärendet tog vidare upp vid kommunstyrelsens arbetsutskott den 27 maj 2019, § 344. Vid sammanträdet yrkade ledamoten Roko Kursar (L) bl.a. ”*Kommunstyrelsens arbetsutskott delar motionärens intentioner att det vore värdefullt att ytterligare uppmärksamma Förintelsen och de i Malmö som försökte att förhindra och mildra historiens gång. Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår därför att initiativet i motionen genomförs med förbehåll att det utformas så att det på ett rättvisande sätt speglar stadens och Malmöbornas agerande under denna mörka tid i mänsklighetens historia. Kommunstyrelsens arbetsutskott delar kulturnämndens uppfattning att det finns andra sätt att förverkliga de målsättningar som uttrycks i motionen och att det specifika projektet stolpersteine bör reserveras för sitt specifika konstnärliga syfte och där deras tydliga krav på plats och kontext kan uppfyllas. Utskottet menar därför att intentionerna i motionen bör kunna tillgodoses på annat lämpligt sätt*”.

Yrkandet vann gehör hos samtliga ledamöter och arbetsutskottet beslutade att bifalla förslaget.

Kommunfullmäktige beslutade sedan den 19 juni 2019, §152, att bifalla motion av Olle Schmidt (L) om att utreda förutsättningar om att skapa snubbelstenar i Malmö och uppdragit åt kulturnämnden att i samråd med tekniska nämnden förverkliga intentioner med den inriktning som anges i ärendet.

Redovisning av genomförda aktiviteter

Kulturförvaltningen har påbörjat arbete med att verkställa kommunfullmäktiges beslut (KF 20190619, §152).

I sitt arbete har kulturförvaltningen initierat dialog med Judiska Församlingen i Malmö kring olika sätt att hantera frågan. Även samråd med Stadsarkivet har ägt rum i syfte att diskutera behovet och möjligheterna att genomföra en utredning för att finna personer och dokumenterade händelseförlopp som skulle kunna uppmärksammas på det sätt som beskrivs i ärendet.

Uppgiften har utförts och de arkiv som gåtts igenom är polisarkiven i Malmö för tiden januari

1938 till september 1939 samt internationella databaser över offer för Förintelsen. Att dessa år valts beror på att en ny utlänningslag trädde i kraft den 1 januari 1938 (SFS 1937:344) i Sverige: ”Den nya lagen innebar bland annat att kraven på pass och visering detaljredovisades. I lagen utvidgades även definitionen av politisk flykting, vilket medförde att Sverige inte kunde utvisa en person som flytt av politiska orsaker. Politiska flyktingar skulle beredas en trygg rättsställning i Sverige. UD, Socialstyrelsen och utlänningsnämnden tolkade dock den nya lagen negativt för de judiska flyktingarna och fastslog att personer som flytt sitt land på grund av sin ras eller för att de inskränkts i sina försörjningsmöjligheter eller kände vantrevnad inte skulle betraktas som politiska flyktingar”. (Källa: Forum för levande historia).

Fortsatt hantering – verskällande av kommunfullmäktiges beslut

Efter Stadsarkivets utredning är kulturförvaltningens preliminära bedömning att det inte finns möjlighet för Malmö stad att verkställa motionen vad gäller att uppmärksamma namngivna offer för Förintelsen. Kulturförvaltningen anser att fortsatt utredningsarbete, bland annat med tanke på hur resurskrävande och omfattande arbete som krävs, bör ske i statlig regi, enligt likdanande modell som i Stockholm stad. Kulturförvaltningen bedömer vidare att även kontakterna med konstnären och eventuella kostnader för förverkligande av minnesverket bör ligga på staten. Kulturförvaltningen föreslår därför att kulturnämnden beslutar att påbörja dialogen Med Forum för levande Historia i enlighet med vad som framgår ovan.

Eftersom utfallet av kontakter med Forum för Levande Historia är osäkert, föreslår kulturförvaltningen att kulturnämnden samtidigt ska säkerställa att beslutet genomförs, i enlighet med Roko Kursars (L) yrkande i KSAU 27 maj 2019, dvs. att intentionerna i motionen genomförs på andra sätt än snubbelstenar, till exempel genom skyltar, och med förbehåll att det utformas på ett rättvisande sätt som speglar stadens och Malmöbornas agerande under Förintelsetiden.

Kulturförvaltningens bedömning att uppdraget bör genomföras i samråd med Malmö Universitet, Institutet för Malmös Historia. Kulturförvaltningen föreslår vidare att kulturnämnden beslutar att utredningens resultat redovisas till kulturnämndens arbetsutskott snarast möjligt, dock senast 12 maj 2021.

Ansvariga

[Här kommer namnet på de chefer som i systemet har godkänt ärendet inför nämnd att hämtas in automatiskt. Du behöver bara skriva något under denna rubrik om du INTE kommer att få ärendet godkänt digitalt.]